

WARSZAWA W CZERWONEJ STREFIE

NOWE ZASADY

**ZASŁANIAJ TWARZ
W MIEJSCACH
PUBLICZNYCH**

Jeśli możesz - #ZostańwDomu!

warszawa19115.pl/koronawirus

19115 WARSZAWA
MIEJSKIE CENTRUM KONTAKTU

AKTUALNOŚCI

- 4 Na cmentarz dodatkowym autobusem
- 4 SKM S90 wróciła na tory
- 5 Stacja dezynfekcji karetek w zajezdni tramwajowej
- 7 Przed południem seniorzy mają pierwszeństwo
- 7 Zawieś bilet, jeżeli nie jeździsz
- 8 Punkt Kodowania Biletów w Sulejówku Miłośnie
- 9 Autobusy 221 i 321 jeżdżą ulicą L. Rydygiera
- 9 Zobacz peron stacji Kondratowicza
- 10 Barometr Warszawski: mieszkańcy dobrze oceniają komunikację

HISTORIA KOMUNIKACJI

- 12 Jak warszawiacy odwiedzali cmentarze?

Drodzy Czytelnicy,

To były święta inne niż wszystkie. W dzień Wszystkich Świętych i Zaduszki cmentarze, decyzją rządu, zostały zamknięte. Nie można było odwiedzić grobów bliskich czy oddać hołdu wielkim Polakom, którzy od nas odeszli.

Zarząd Transportu Miejskiego, jak co roku, przygotował się do akcji "Znicz". Na ulice miało wyjechać 590 dodatkowych autobusów i 50 tramwajów na specjalnych liniach cmentarnych. Zasilone miały też zostać zwykłe linie, przejeżdżające w okolicach nekropolii. Do pracy gotowe były osoby wyznaczone do kierowania ruchem na pętlach, informowania pasażerów, do sprzedaży biletów w sześciu specjalnych punktach.

Ta wielka operacja została wstrzymana, miejmy nadzieję, że tylko w tym roku. Ale w tej trudnej sytuacji jest i coś pozytywnego. Dla setek pracowników ZTM, zaangażowanych w ułatwianie dojazdu do cmentarzy, co roku przygotowywane są kanapki i ciepłe napoje. Jedzenie się nie zmarnowało, przekazaliśmy je do Mobilnego Punktu Poradnictwa i skorzystały z niego osoby bezdomne.

Nie zapomnieliśmy też o warszawiakach, którzy po otwarciu nekropolii chcieli się tam wybrać. Od 3 do 8 listopada pod cmentarze będą dojeżdżały autobusy kilku specjalnych linii: C09, C11, C40 i tramwaje linii C1. Dodatkowo częściej jeżdżą autobusy wybranych linii "codziennych" - to taka akcja "Znicz" w miniaturze.

Warto wiedzieć, że specjalna komunikacja na 1 i 2 listopada działała też przed wojną. Jak wyglądała? Gdzie i jak często dojeżdżały tramwaje oraz autobusy? Które ulice były zamykane? Zachęcamy do przeczytania artykułu historycznego.

Życzymy przyjemnej lektury

ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO
W WARSZAWIE

ul. Żelazna 61, 00-848 Warszawa

Redaktor prowadzący:
Łukasz Majchrzyk

Prenumerata:
wtp.waw.pl (zakładka i@ztm)
www.wtp.waw.pl/i@ztm

Znajdziesz nas na:

www.wtp.waw.pl

www.facebook.com/wtp.warszawa

www.twitter.com/wtp_warszawa

www.instagram.com/wtp_warszawa

Napisz do nas: newsletter@ztm.waw.pl

Na cmentarz dodatkowym autobusem

Od wtorku, 3 listopada, na warszawskie nekropolie dojeżdżają autobusy specjalnych linii. Będą kursowały do 8 listopada.

Od wtorku 3 listopada ponownie otwarte są cmentarze (zamknięte decyzją rządu na okres Wszystkich Świętych), dlatego uruchomiliśmy kilka specjalnych linii cmentarnych. Dodatkowe autobusy i tramwaje ułatwią warszawiakom dojazd na warszawskie nekropolie.

I tak, od wtorku 3 listopada do niedzieli 8 listopada na trasy wyjeżdżają autobusy linii C09, C11, C40 i 409. Dodatkowo częściej jeżdżą autobusy linii 169 oraz 180 a do obsługi linii 181 i 303 skierowane zostały

autobusy przegubowe. Autobusy linii 250 podjeżdżają pod bramę Zachodnią Cmentarza Północnego.

C40: METRO MŁOCINY – J. Kasprzowicza – Sokratesa – Wólczyńska – Oplótek – Palisadowa – K. Wóycickiego – CM. PÓŁNOCNY-BRAMA GŁ. – CM. PÓŁNOCNY-BRAMA PŁD. – Wólczyńska – Estrady – Dziekanowska – CM. PÓŁNOCNY-BRAMA ZACH.

C09: METRO MŁOCINY – Nocznickiego – Wólczyńska – Oplótek – Palisadowa – Wóycickiego – CM. PÓŁNOCNY-BRAMA GŁ. (powrót: Wóycickiego – Wólczyńska).

C11: BRÓDNO-PODGRODZIE – Chodecka – Matki Teresy z Kalkuty – św. Wincentego – Starzyńskiego – most Gdański – Słomińskiego – rondo Zgrupowania AK „Radosław” – Okopowa – Powązkowska – POWĄZKI-CM. WOJSKOWY.

W sobotę i niedzielę, 7 i 8 listopada na tory wyjadą także tramwaje specjalnej linii C1. Dodatkowo częściej będą jeździły autobusy linii 115, 147, 169, 173, 180, 189, 211, 409, 500 i tramwaje linii 3, a do obsługi linii 110 i 181 skierowane zostaną autobusy przegubowe. Dłuższe składy tramwajowe wyjadą na trasy linii 27 i 28. Autobusy linii 727 we wszystkich kursach w godz. 7.00 – 17.30 będą dojeżdżały do Cmentarza Południowego.

C1: ANNOPOL – Annpol – Rembielińska – Matki Teresy z Kalkuty – Odrowąża – Starzyńskiego – most Gdański – Słomińskiego – rondo Zgrupowania AK „Radosław” – Okopowa – al. Solidarności – Wolska – CM. WOLSKI.

4

SKM S90 wróciła na tory

Od 2 listopada wróciły pociągi Szybkiej Kolei Miejskiej linii S90. Kursują pomiędzy stacjami Warszawa Zachodnia i Warszawa Gdańska.

Rozkład jazdy linii S90 został skonstruowany w taki sposób, żeby uzupełnić istniejące połączenia SKM i Kolei Mazowieckich na linii obwodowej. Dzięki temu mieszkańcy Woli i Żoliborza w dni powszednie, w godzinach porannego i popołudniowego szczytu komunikacyjnego, mają do dyspozycji więcej połączeń na tej trasie. Pociągi S90 na Dworcu Zachodnim dojeżdżają do peronu 8.

Stacja dezynfekcji karetek w zajezdni tramwajowej

Warszawa podejmuje kolejne kroki w walce z epidemią. Reagując na sygnały płynące od ratowników medycznych, zdecydowaliśmy się pomóc w sprawnej dezynfekcji karetek pogotowia.

Do Tramwajów Warszawskich zgłosiła się Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego z prośbą o udostępnienie miejsca na utworzenie stanowiska do dezynfekcji karetek pogotowia.

– Podejmujemy kolejne kroki w walce z pandemią koronawirusa. Reagując na sygnały płynące od ratowników medycznych, zdecydowaliśmy się pomóc w sprawnej dezynfekcji karetek pogotowia. Na terenie zajezdni Tramwajów Warszawskich na Mokotowie (Woronicza 27) udostępnimy miejsce na punkt do dezynfekcji karetek – dzięki temu załogi ratownicze będą tracić mniej czasu na dezynfekcję pojazdów – powiedział Rafał Trzaskowski, prezydent m.st. Warszawy.

To pierwsze tego typu miejsce, które powstanie w współpracy m.st. Warszawa z Wojewódzką Stacją Pogotowia Ratunkowego w Warszawie. W najbliższym czasie planowane jest uruchomienie kolejnych.

– Takie miejsca są nam bardzo potrzebne, a im ich więcej, tym lepiej. Dzięki temu zespoły ratownictwa nie muszą jeździć na drugi koniec miasta i tym samym ich gotowość do pomocy następuje znacznie szybciej – powiedział Lucjan Kadej, zastępca dyrektora ds. technicznych.

– Reakcja prezydenta Trzaskowskiego i Tramwajów Warszawskich była błyskawiczna, za co bardzo dziękujemy. Szybka reakcja i gotowość do pracy są dla nas kluczowe, dzięki współpracy z miastem będziemy mogli pomagać jeszcze szybciej – dodał Kadej.

Ratownicy medyczni i lekarze stoją na pierwszej linii walki z koronawirusem. Ich bezpieczeństwo jest dla nas priorytetem, dlatego – kiedy tylko możemy – pomagamy usprawniać ich pracę.

Jednym z kluczowych elementów bezpieczeństwa jest dokładna dezynfekcja pojazdów, jak i samej załogi. Te czynności wymagają czasu, dlatego tak ważne jest, aby oszczędzić go jak najwięcej. ■

WARSZAWA W CZERWONEJ STREFIE

NOWE ZASADY

TRANSPORT PUBLICZNY

- MAX. 30% DOPUSZCZALNEJ LICZBY PASAŻERÓW

- OBOWIĄZKOWA MASECZKA

Jeśli możesz - #ZostańwDomu!

Przed południem seniorzy mają pierwszeństwo

Jeżeli ukończyli Państwo 60 rok życia i musicie odwiedzić Punkt Obsługi Pasażerów ZTM, zapraszamy w godzinach 10.00-12.00. Obsłużymy Państwa poza kolejnością.

W Punktach Obsługi Pasażerów, w godzinach 10.00-12.00 będziemy obsługiwać seniorów poza kolejnością.

Zgodnie z zasadami wprowadzonymi przez rząd, od 15 października w sklepach, aptekach, drogeriach i pocztach godziny 10.00-12.00 są godzinami dla seniorów. Na liście tej nie znalazły się punkty, w których można załatwić sprawy związane z komunikacją zbiorową. Ponieważ liczba osób zakażonych koronawirusem rośnie, a seniorzy są grupą o podwyższonym ryzyku, w naszych punktach godziny przedpołudniowe będą przeznaczone przede wszystkim dla nich. Zostaną obsłużeni poza kolejnością. Ma to pomóc w szybkim i sprawnym załatwieniu formalności, ograniczyć kontakty z innymi osobami i skrócić czas spędzony w przestrzeni publicznej.

Praca w Punktach Obsługi Pasażerów już wiosną została zorganizowana w taki sposób, aby zapewnić bezpieczeństwo pasażerom i pracownikom. Punkty wyposażono w środki do dezynfekcji rąk oraz jednorazowe rękawiczki. Pracownicy pracują w trybie jednozmianowym, aby najbardziej jak to możliwe ograniczyć liczbę kontaktów.

Zachęcamy także do korzystania z automatów biletowych, w którym można doładować bilety długookresowe w tym Bilet Seniora oraz kupić bilety kartonikowe. ■

Zawieś bilet, jeżeli nie jeździsz

Wzrastająca liczba zakażeń w Polsce może powodować, że niektórzy pasażerowie zostaną skierowani na kwarantannę i przestaną korzystać z Warszawskiego Transportu Publicznego. W tym czasie będą mogli zawieść ważność biletu długookresowego.

Zarząd Transportu Miejskiego wychodzi naprzeciw potrzebom pasażerów, którzy kupili bilet długookresowy i w nadchodzących dniach lub tygodniach nie będą jeździć Warszawskim Transportem Publicznym. W czasie zagrożenia epidemicznego można zawieść bilet długookresowy (30 lub 90 dniowy – ważny w dowolnej strefie biletowej, także bilety warszawiaka, metropolitalne, roczne dla rodzin z trojgiem dzieci oraz Bilety Seniora) pod adresem <https://zawieswkm.wtp.waw.pl> – wystarczy do tego podanie numeru posiadanej karty. Wydane pieniądze nie „przepadną” – niewykorzystany czas ważności biletu można przekodować na inny termin.

Można zawieść trzy razy

Nowe zarządzenie Prezydenta m.st. Warszawy wprowadza ważną zmianę. Do tej pory pasażerowie mogli

taką operację wykonać tylko raz. Od 9 października można zawiesić ważność biletu trzy razy w ciągu roku kalendarzowego, ale pod pewnymi warunkami. Jeśli ktoś skorzystał już wcześniej z tej możliwości, np. w kwietniu, to przed 31 grudnia 2020 roku może to zrobić jeszcze dwukrotnie. Od nowego roku liczba możliwych do wykorzystania zawieszeń będzie naliczana od nowa. Ponadto, biletu nie można zawiesić na mniej niż pięć kolejnych dni, więc termin zakończenia ważności biletu musi być dłuższy niż pięć dni. Termin zawieszenia biegnie od dnia zgłoszenia tego przez pasażera do dnia poprzedzającego dzień odwieszenia.

Odwieszanie też jest proste

Bilet można odwieść na dwa sposoby: kupując i aktywując kolejny bilet albo zgłaszając odwieszenie ważności biletu za pośrednictwem strony internetowej <https://zawieswkm.wtp.waw.pl/odwies> lub osobiście w dowolnym Punkcie Obsługi Pasażera ZTM. Należy

jednak pamiętać, że odwieszenie ważności biletu za pośrednictwem platformy internetowej nie powoduje automatycznego przekodowania zawieszanej liczby dni na inny termin na spersonalizowanej Warszawskiej Karcie Miejskiej (lub innym nośniku zaakceptowanym przez ZTM). Taka operacja możliwa jest wyłącznie w dowolnym Punkcie Obsługi Pasażera ZTM. Nie trzeba jednak przychodzić do POP od razu – można to zrobić w wybranym przez siebie momencie.

Przez cały czas pasażer może zwrócić kupiony bilet i otrzymać zwrot pieniędzy za niewykorzystany okres ważności według zasad określonych w Taryfie Przewozowej.

Zasady zawieszenia ważności biletów długookresowych imiennych reguluje Zarządzenie nr 1234/2020 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 9 października 2020 r. w sprawie regulaminu zawieszenia biletu, dostępne na stronie Biuletynu Informacji Publicznej m.st. Warszawy.■

Punkt Kodowania Biletów w Sulejówku Miłośnie

W Sulejówku Miłośnie na terenie poczekalni na stacji PKP Sulejówek Miłosna, działa Punkt Kodowania Biletów. Jest czynny w poniedziałki, środy i piątki.

Kolejny Punkt Kodowania Biletów w aglomeracji warszawskiej został otwarty 26 października w Sulejówku Miłośnie. Znajduje się w na terenie poczekalni na stacji PKP Sulejówek Miłosna, przy ul. Józefa Bema, i jest czynny w poniedziałki i piątki w godzinach 8.30-16.00 oraz środy od godz.10.30 do 18.00.

Można w nim doładować Bilet Metropolitany oraz kupić na Warszawską Kartę Miejską pozostałe bilety długookresowe z taryfy ZTM. Uwaga! płacić można tylko kartą płatniczą.

Punkt Kodowania Biletów w Sulejówku Miłośnie jest już siódmym punktem w miejscowościach aglomeracji warszawskiej.

Punkty działają także w:

- Kobyłce – Urząd Miasta Kobyłka przy ul. Wołomińskiej 1; poniedziałki w godz. 9.00-19.00 i piątki w godz. 8.00-14.00.
- Legionowie – Legionowskie Centrum Komunikacyjne przy ul. T. Kościuszki; poniedziałki i wtorki w godz. 11.00-19.00, środy, czwartki i piątki w godz. 7.00-15.00
- Ożarów Mazowiecki – Dom Kultury „Uśmiech” przy ul. Poznańskiej 165; poniedziałki i środy w godz. 10.30-18.00, piątki w godz. 8.30-16.00
- Piaseczno – hala dworca kolejowego przy ul. Dworcowej; poniedziałki, środy i piątki w godz. 7.00-15.00, wtorki i czwartki w godz. 10.30-18.30
- Piastów – punkt wydawania Karty Mieszkańca Piastowa przy al. Krakowskiej 4; wtorki w godz. 8.30-16.00, czwartki 10.30-18.00
- Wołomin – na terenie Biblioteki przy ul. Wileńskiej 32; wtorki i środy 8.30-16.00, czwartki 10.30-18.00 ■

Autobusy 221 i 321 jeżdżą ulicą L. Rydygiera

Autobusy linii 221 i 321 kursują nowymi trasami ulicą L. Rydygiera.

Autobusy jeżdżą dwoma nowymi odcinkami ulicy L. Rydygiera – pomiędzy ul. Przasnyską a Matysiakówny oraz pomiędzy Przasnyską a Powązkowską.

Autobusy linii 221 i 321 od 21 października obsługują nowe trasy:

221, w kierunku pl. Cz. Niemena: DW. GDAŃSKI (RYDYGIERA) – ks. R. Indrzejczyka – L. Rydygiera – Powązkowska – PL. NIEMENA;

321, w obu kierunkach: PL. WILSONA – ... – Matysiakówny – L. Rydygiera – Powązkowska – ... – CH ARKADIA.

Przestały kursować autobusy zastępczej linii Z21.

Znów funkcjonują przystanki: Dw. Gdański (Rydygiera) 01, 02 i 71, Felińskiego 01 i 02, Ks. Boguckiego 01 i 02, Pl. Grunwaldzki 11, 12, 13 i 14, Anny German 01 i 02 oraz Rydygiera 03.

Zobacz peron stacji Kondratowicza

Prace przy budowie ostatniego odcinka linii M2 na wschodzie nie zwalniają ani na chwilę – już można zobaczyć część peronu na stacji Kondratowicza. Wykonawca właśnie wybetonował jedną z sekcji, przygotowana do zbrojenia jest już kolejna. Ale to nie jedyne widoczne postępy na budowie.

Mimo, że tunele metra na odcinku pomiędzy stacjami Bródno i Trocka jeszcze nie są w pełni gotowe, tam gdzie tarcze TBM skończyły pracę wykonawca przygotowuje już infrastrukturę stacji. Najbardziej zaawansowana jest

obecnie stacja Kondratowicza, gdzie na części nowego peronu można już stanąć. Kolejna sekcja peronu jest natomiast przygotowana do zbrojenia.

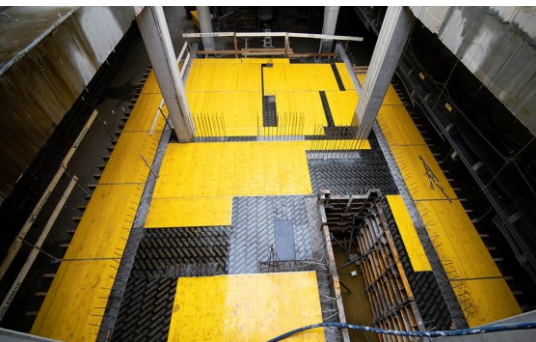
Przekuwanie tuneli

Ważne prace trwają też w wydrążonych już tunelach pomiędzy stacjami Kondratowicza i Bródno. Tu wykonawca rozpoczął budowę łącznika pomiędzy tunelami. Prace polegają na rozebraniu części tuneli i budowie połączenia między nimi. Intensywne prace trwają również przy uszczelnianiu pozostałych części tuneli.

Podniesiona podłoga

W przyszłej części technicznej stacji widać też intensywne prace murarskie i tynkarskie. W pierwszej kolejności gotowe musi być pomieszczenie podstacji energetycznej, w którym ułożona jest już konstrukcja podniesionej podłogi technicznej.

Dla tych, którzy śledzą postępy na budowie obserwując ją zza ogrodzenia coraz bardziej widoczne są również prace przy budowie wyjść ze stacji. W zeszłym miesiącu pokazywaliśmy betonowe konstrukcje zadaszeń na stacji Bródno, teraz z powierzchni gruntu zaczynają wyłaniać się konstrukcje klatek schodowych i szybów windowych na stacji Kondratowicza. Na plac budowy zwożone są również pierwsze elementy przyszłych schodów ruchomych.

Barometr Warszawski: mieszkańcy dobrze oceniają komunikację

Warszawiacy lubią swoje miasto i nie zamieniliby go na inne miejsce do życia. Duży wpływ na pozytywne oceny ma Warszawski Transport Publiczny.

Mieszkańcy stolicy dobrze się w niej czują i aż 82 proc. z nich deklaruje, że nie zamieniliby swojego miasta na żadne inne ani w Polsce, ani zagranicą – tak wynika tegorocznego, zrealizowanego we wrześniu, Barometru Warszawskiego.

Świetnie w badaniu wypadła komunikacja miejska. Dobrze ocenia ją aż 93 proc. respondentów, z czego 29 proc. wystawiło oceny bardzo dobre. Równie mocno cieszy fakt, że aż 45 proc. badanych korzysta z WTP codziennie lub prawie codziennie, a przynajmniej raz w tygodniu do autobusu, metra czy tramwaju wsiada 20 proc. warszawiaków.

Za co mieszkańcy lubią Warszawski Transport Publiczny? Za zasięg – to, że komunikacja miejska dociera do większości miejsc w mieście (23 proc. badanych). W zasięgu pasażerów jest praktycznie cała aglomeracja – z Biletem Warszawiaka i dzięki ofercie Wspólnego Biletu ZTM-KM-WKD można bez problemu podróżować w 1. i 2. strefie komunikacyjnej.

Mieszkańcy wskazują też na dobrą częstotliwość kursowania (19 proc. głosów). Gęste rozmieszczenie

przystanków wskazało 12 proc. pytanym. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy zakłada np., że w Śródmieściu strefy dojazdu do przystanków autobusowych i tramwajowych powinny wynosić maksymalnie 300 metrów, a dla stacji metra i stacji kolejowych ta strefa wynosi 1000 metrów.

Badani cenią także czas jazdy (10 proc.). Za punktualność WTP ceni 8 proc. badanych, a trochę więcej (10 proc.) ma odwrotne zdanie – przeszkadzają im przyjazdy i odjazdy niezgodne z rozkładem. Przeszkadza natomiast tłok w pojazdach WTP – tak wskazało 23 proc. pytanym.

W porównaniu do badania z listopada 2019 roku wzrosła (o 3 proc.) liczba pozytywnych ocen, wystawionych komunikacji miejskiej w Warszawie. Zmieniły się proporcje składowych ocen. Wtedy najważniejsza dla pasażerów okazała się dobra częstotliwość kursowania – 20 proc. wskazań, na drugim miejscu był zasięg (można prawie wszędzie dojechać) – 18 proc., a na trzecim czas jazdy – 17 proc.

Barometr Warszawski realizowany jest na losowej, reprezentatywnej próbie mieszkańców stolicy. Ankiesterzy przeprowadzają bezpośrednie wywiady (face-to-face) w domu respondenta, przy wykorzystaniu technik: PAPI (Pen And Paper Interview) w latach 2003-2009 oraz CAPI (Computer Assisted Personal Interview)

od 2010 r. Każdy z pomiarów realizowany jest na próbie 1100 mieszkańców Warszawy w wieku 15 lat i więcej. Maksymalny statystyczny błąd pomiaru dla tej wielkości próby wynosi +/- 3%.

Wykonawcą badania w 2020 roku była firma Danae Sp. z o.o.

Z dokumentem można zapoznać się na stronie Urzędu m.st. Warszawy: www.um.warszawa.pl/o-warszawie/warszawa-w-liczbach/2020

foto: m.st. Warszawa

WARSZAWA W CZERWONEJ STREFIE

NOWE ZASADY (OD 7/11)

SZKOŁY PODSTAWOWE

- LEKCJE ZDALNE DLA KLAS I-III (od 9/11 do 29/11)

CENTRA HANDLOWE

- ZAMKNIĘTE (OPRÓCZ SKLEPÓW SPOŻYWCZYCH, Z ARTYKUŁAMI KOSMETYCZNYMI, TOALETOWYMI ORAZ ŚRODKAMI CZYSTOŚCI, WYROBAMI MEDYCZNYMI ORAZ FARMACEUTYCZNYMI, ARTYKUŁAMI REMONTOWO-BUDOWLANymi, PRASĄ ORAZ USŁUG)

SKLEPY (do 29/11)

- DO 100 m² - 1 os/10 m²
- POWYŻEJ 100 m² - 1 os/15 m²

PLACÓWKI KULTURY

- NIECZYNNE do 29/11 (m.in. KINA, TEATRY, MUZEA, GALERIE SZTUKI)

ZAKAZ ORGANIZOWANIA IMPREZ I SPOTKAŃ

- ZGROMADZENIA PUBLICZNE MAX 5 OSÓB

HOTELE

- ZAMKNIĘTE do 29/11 (ZA WYJĄTKIEM PODRÓŻY SŁUŻBOWYCH)

Jeśli możesz - #ZostańwDomu!

Jak warszawiacy odwiedzali cmentarze?

Specjalna komunikacja w dzień Wszystkich Świętych i Złoty Tydzień była organizowana w Warszawie także przed II wojną światową. Podobnie jak i dziś, na cmentarze jeździły dodatkowe tramwaje i autobusy.

Tradycja nawiedzania grobów osób bliskich ma w Polsce długą tradycję. Gdy miasta zaczynały się rozrastać i wraz z nimi rozwijała się komunikacja miejska, pojawiła się kwestia dojazdu na cmentarze. Coraz częściej bywało tak, że groby bliskich znajdowały się poza zasięgiem normalnego spaceru, a dodatkowo jesienna pogoda nie sprzyjała przechadzkom.

Bis na cmentarz

Ci, których było stać na wybranie się na Cmentarz Powązkowski czy Bródnowski prywatnym transportem, chcieli z niego korzystać. Niektórzy sięgali po taksówki czy dorożki. Dla wielu mieszkańców stolicy najwygodniejszym środkiem transportu była jednak komunikacja miejska, która docierała w okolice nekropolii. Nic dziwnego, że kiedy na stołeczne ulice wróciła komunikacja autobusowa, to zaczęła być wykorzystywana do dojazdów na cmentarze. Linia A cieszyła się tak wielką popularnością, że trzeba było ją wspomóc.

Dlatego Dyrekcja Tramwajów Miejskich w Warszawie podjęła decyzję o uruchomieniu linii A bis. Autobusy z pl. Zamkowego w stronę pl. Zbawiciela po raz pierwszy wyjechały 1 listopada 1929 roku i chociaż nie przejeżdżały

fol. Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-G-3999; Tramwaj linii 1 na ul. Puławskiej; 1925-1935

w bezpośredniej bliskości warszawskich cmentarzy, to zapewniały sporej liczbie pasażerów możliwość przejazdu w Śródmieściu. Wsiadając na ulicy Wierzbowej można było się łatwo przejechać do tramwajów linii nr 8, które przejeżdżały m.in. przez pl. Żelaznej Bramy. Z autobusów oznaczonych A bis można się też było przejechać do specjalnych linii tramwajowych.

Zwykła, codzienna komunikacja tramwajowa już w trakcie świąt nie wystarczała i dlatego na okres Wszystkich Świętych i Złoty Tydzień uruchamiano specjalne linie tramwajowe. Jak donosił „Kurier Warszawski” (nr 298/1929) 1 i 2 listopada miała zostać zwiększona liczba wagonów, kursujących na liniach 1 i 8 (na Powązki), a dodatkowo uruchomiono dwie linie dla pasażerów z południowych części Warszawy. Część tramwajów miała jeździć przez ulicę Marszałkowską i Królewską a część przez Nowy Świat. Nie zapomniano też o osobach, wybierających się na Cmentarz Bródnowski. Dla nich też zwiększono liczbę wagonów na liniach 6 i 22 oraz uruchomiono linię specjalną z pl. Teatralnego.

Pojazdy konne z prawej strony

Przewidywano duży ruch wokół stołecznych nekropolii, dlatego tak jak się to robi również dziś, ustalono specjalną organizację ruchu na dni 1-3 listopada. Na cmentarz na Bródnie można było dojechać ul. św. Wincentego, a wrócić w stronę Warszawy przez Prątleńską. Co istotne, ruch na ul. św. Wincentego miał się odbywać w dwóch rzędach – pojazdy konne bliżej prawego chodnika, a mechaniczne bliżej lewej krawędzi jezdni. Nie można się też było wyprzedzać.

fol. Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-G-3848; Autobus linii A na pl. Teatralnym; listopad 1931

fol. Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-U-7306-2; Cmentarz Powązkowski; listopad 1932

Bardziej skomplikowany wydawał się dojazd na Powązki – dojeżdżać można było ul. Powązkowską od strony Dzikiej. To nie wszystko, bo również tutaj wyznaczono ruch jednokierunkowy: „(...) na Dzikiej od Orłowskiej (komora celna), na Powązkowskiej, Tatarskiej i Ostroroga zarządzony jest ruch jednokierunkowy dookoła cmentarza, na ul. Okopowej między Dziką i Stawki ruch jednokierunkowy. Wyjazd z ul. Ostroroga odbywać się będzie w stronę Młynarskiej („Kurier Warszawski” nr 299/1929)”.

Pod żadnym pozorem nie wolno było się cofać, nawet jeśli pasażer wysiadł z auta lub powozu przy pierwszej bramie – zgodnie z decyzją zarządu cmentarnego, podjętą wspólnie z policją, bramy nr I i III służyły do wychodzenia z nekropolii, wchodziło się przez bramy nr II i IV. Policjanci mieli w tych dniach pracować w zmianach 12-godzinnych i kierować ruchem w rejonie cmentarza.

Na Wół też można było dojechać

Warszawa się rozrastała, m.in. w kierunku zachodnim i dlatego dziewięć lat później trzeba było uruchomić specjalną komunikację na Wszystkich Świętych także w tej części stolicy. W 1938 roku na Cmentarz Wolski można było dojechać tramwajami linii 21, którym w czasie świąt skrócono trasę do pętli przy ul. św. J. Odrowąża („Kurier Warszawski” nr 300/1938). Zazwyczaj kursował aż na Pelcowiznę, więc pasażerowie, jadący jeszcze dalej mogli się przy Odrowąży przesiąść bez dopłaty w specjalne składy. Do cmentarza na Woli wydłużona została też trasa tramwajów linii 11, dlatego 1 listopada, w godzinach od 9 do 19 na ulicy J. Bema ruch był zamknięty. To nie wszystko, bo na cmentarz można

było jeszcze dotrzeć tramwajami specjalnie na ten dzień uruchomionej linii „16 kreślone” z pl. Zbawiciela na ul. Obowozą.

Cmentarze Powązkowski i Bródnowski też miały swoją specjalną komunikację, która na przestrzeni kilku lat się zmieniła. W święto Wszystkich Świętych w godzinach 9-19 wagony linii 3 były kierowane do bramy numer IV, zamiast na Żoliborz, a na linię Z wysyłano tego dnia wagony silnikowe z przyczepnymi. Chyba sporo osób z lewobrzeżnej Warszawy chciało się wybrać na Bródno, skoro „Kurier Warszawski” informował aż o dwóch, specjalnych liniach: „6 kreślone” jeździła z pl. G. Narutowicza przez ul. Złotą do św. Wincentego a „12 kreślone” z pl. Unii Lubelskiej do ul. św. J. Odrowąża i św. Wincentego. Zarząd Tramwajów przewidywał również przeciężenie mostu Kierbedzia, co miało spowodować opóźnienia w kursowaniu tramwajów linii nr 23. Dlatego 1 listopada dojeżdżały one z Gocławka tylko do Dworca Wschodniego, gdzie z kolei można się było przesiąść do tramwajów linii specjalnej, odchodzących w stronę ul. św. Wincentego.

Jak donosił „Kurier Warszawski” na cmentarzach w stolicy nawet w deszczową pogodę zgromadziły się tłumy. Komunikacja miejska już w latach 20. i 30. starała się odpowiadać na ich potrzeby. Na przestrzeni lat to się nie zmieniło. ■

Tekst: Łukasz Majchrzyk

Źródło:
Trasbus.com
Kurier Warszawski

fol. Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-U-7306-1; Cmentarz Powązkowski; listopad 1932

